

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ЗА СТАНОМ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВ ЕКОНОМІКИ

*Леонтович С.П., канд. екон. наук
Національний університет оборони України ім. Черняховського,
м. Київ*

*Радченко О.Д., канд. екон. наук
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»,
м. Київ*

Теоретичні основи економічної, та у її складі фінансової безпеки висвітлено в працях Б. Губського, Я. Жаліла, М. Єрмошенко, І. Кулінської, С. Леонтовича, О. Резнікової, І. Рекуненко [1-5] та ін. Дослідниками визначено контури фінбезпеки, то її місце у структурі економічної безпеки. За даними, узагальненими Мінекономіки відповідно до Методики [6], визначено, що упродовж 2010-2020 рр. стан економічної безпеки України оцінювався як помірний, 46 % у середньому за період, з погіршенням з 47 % до 41 % при нормі показника 50 %. Фінансова безпека за цей же період змінилась незначно і перебуває на рівні 44 %, тоді як до порогового значення 60 % вона вважається незадовільною. Оцінюється фінансова безпека як інтегральний показник за показниками: банківська, небанківського фінансового ринку, бюджетна, грошово-кредитна, валютна, боргова безпеки. За даними аналізу, приведеного у проєкті Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року, причинами є постійний дефіцит державного бюджету та пов'язане з цим суттєве боргове навантаження, недостатній розвиток довгострокового кредитування та ін.

Проблема управління фінансовою безпекою набуває все більшої ваги, але її дослідження стосуються переважно діяльності фінансового ринку. Разом з тим, фінансова безпека вимірюється значно ширшим переліком складових, як це було передбачено Методикою [7], але з часу її розроблення відбулись значні фінансові зрушення.

Як доповнення до чинних показників аналізу фінансової безпеки ми пропонуємо аналіз стану фінансових ресурсів підприємств за показниками їх звітності, узагальненої на макроекономічному рівні.

Підставою такого припущення слугує аналіз зміни національного багатства (рис. 1) за трендом структури фінансового рахунку. Спостерігаємо, неоднозначну за роками зміну багатства і мінливу його динаміку, тоді як інші складові фінансового рахунку – показники чистого прийняття фінансових зобов'язань і чистого придбання фінансових зобов'язань досягли синхронності у 2019 р.

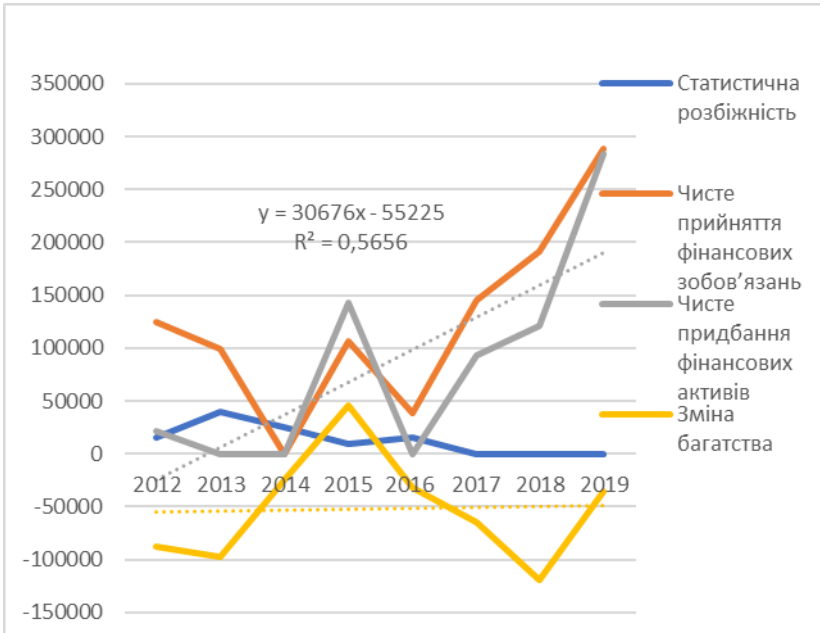

Рис. 1. Фінансовий рахунок (у фактичних цінах) зміни багатства за 2012-2019 рр., млн грн
 Джерело: складено за даними Державної служби статистики України.

Можна припустити, що відмінності у трендах складових фінансового рахунку показують різницю росту виробництва, продукту і реакції фінансів, виявляється, не завжди прив'язані до зростання перших.

Баланс фінансових ресурсів підприємств національної економіки за 2013-2019 рр. (рис. 2) демонструє щорічне помірне збільшення, і деякий спад у 2017 р., після стрімкого стрибка у 2016 р., зумовленого зростанням вартості оборотних активів, насамперед великих підприємств.

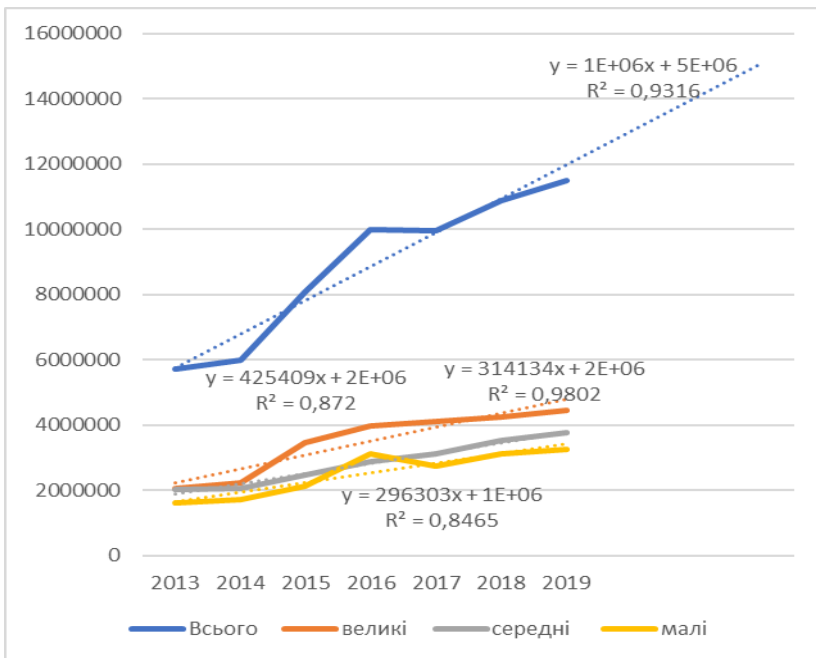

Рис. 2. Баланс фінансових ресурсів підприємств економіки за 2013-2019 рр., на кінець року; млн грн

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України.

У розрізі господарських форм найбільший приріст споживання ресурсів для діяльності демонструють середні

підприємства, коефіцієнт кореляції 0,98, тоді як у великих – 0,87, а малих – 0,84. Прогноз щорічного зростання у трирічному періоді досить високий – 93 %, і складає 1,025 млрд грн щорічно. Для запобігання можливим фінансовим труднощам у реальному секторі економіки державна політика повинна бути спрямована на запровадження системи здійснення постійного моніторингу за цими показниками на додаток до визначених Методикою [6].

Таким чином, виявлено, що фінансова у складі економічної національної безпеки, може бути доповнена важливими показниками, які є виробничою основою фінансових потоків, а саме – балансом фінансових ресурсів підприємств із проекцією їх на стан фінансового рахунка. Подальшими дослідження ми є визначення критеріїв взаємозв'язку та порогових значень даних показників.

Перелік посилань:

1. Кулінська А. В. Концептуальні засади розробки системи державного управління фінансовою складовою економічної безпеки економіки України. *Ефективна економіка: електрон. журн.* 2017. № 2. URL: <http://dspace.oru.ua/jspui/handle/123456789/9646>.

2. Leontovych S., Radchenko O. Budgetary methods of preserving national security in the conditions of the global crisis. *Scientific Letters of International Academic Society of Michal Baludansky*. 2020. 1. P. 127–131.

3. Leontovych S., Radchenko O. The Role of State Financial Regulation in Strengthening the National Security of Ukraine *Gesellschaftsrechtliche Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung.* / Kornieiev V., Pasichnyk, Yu., Radchenko O., Khodzhaian A. und andere: Collective monograph. Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 2020. P. 7–16.

4. Національні системи оцінювання ризиків і загроз: кращі світові практики, нові можливості для України : аналіт. доп. / [Резнікова О. О., Войтовський К. Є., Лепіхов А. В.] ; за заг. ред. О. О. Резнікової. Київ : НІСД, 2020. 84 с.

5. Проблеми та перспективи зміцнення стійкості фінансової системи України : аналіт. доп. / [Шемаєва Л. Г., Жаліло Я. А., Юрків Н. Я. та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2021. 104 с.

6. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : затв. Наказом М-ва економічного розвитку і торгівлі

України від 29 жовт. 2013 р. № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#n121> (дата звернення: 03.05.2021).

7. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України / Нац. ін-т проблем міжнародної безпеки ; за ред. А. І. Сухорукова. Київ, 2003. 64 с.

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

*Пеняк Ю.С., канд. екон. наук, доцент
Шевченко Д.Ю., здобувач вищої освіти
ННІ «Каразінський банківський інститут»
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна*

Ефективна діяльність сучасного підприємства неможлива без налагодженої системи управлінського обліку та звітності на всіх рівнях управління. Основним критерієм дійсності системи управління є ефективне використання фінансових, матеріальних та людських ресурсів. Управлінський облік – необхідний механізм, що дозволяє комплексно розглянути планування, оперативний контроль та облік певних видів діяльності.

Управлінський облік ведеться практично на всіх типах організацій: в сфері виробництва і послуг, в державному і приватному секторах, в комерційних і некомерційних організаціях. Деталі можуть відрізнятися, але загальна мета надання корисної інформації та загальні принципи, пов'язані з внеском управлінського обліку в планування, моніторинг та прийняття рішень, в основному однакові, незалежно від типу організації [1].

Сутність управлінського обліку полягає у наданні інформації, яка є необхідною або може бути корисною для менеджерів усіх рівнів у процесі управління бізнесом в обсягах, не властивих фінансовому обліку. Це вимагає створення інтегрованої системи обліку витрат і доходів, норму-